

palimapataz mas babu

Isian mas Bunun tu sininghumis hai, nii tu mahtu siskuav mas babu. mais mapadangi hai, mapataz mas babu ispahusil sia tais'aan; mais lus'an hai asa tu aiza amin a babu; mais mangkaun hai, babutan amin patazun isaiv mas tainkadaan.

Habas a Bunun mais la'auh mas babu hai nii tu mahtu las-anan lapataz, aupa mais mapataz mas babu hai, pizangun amin tu lus'an, asa tu tangus mapishaiap mas Dihanin, uungat, namakumaaz tahu i? pakasianun mas itu babu tu sin-i-iuh malala mas Dihanin. pahasia, nii a babu mahtu kis-anun lapataz, asa tu palbuntuun pa'i'ih; patumangmangun pa'i'ih, ispata'aza mas Dihanin. pakasianun a imita aikas'angan mas bubu tu is'aang, istahu mas Dihanin. mais maupacia hai, na'antalaun a imita sinkuzakuza mas Dihanin.

Mais mapatala mas itu babu minutaul tu haidang hai, asa tu pina-ivaun ispataistais tu kauman sian nastu dalahcia. sintupa tu ispauktangus mas tainidalah tu Hanitu. mais mailalain mas Dihanin, musasu maipauktangusin mas Hanitu hai, mahtuin a kata bunun maun mas kinikdaan tu cici.

Cinahu a madadaingaz tu, habas Bunun mais mapataz mas babu tu namapadangi hai, ka-uni mas masha, isaiv mas pacilain, haitu sintukuabin a sain i? aupa habas a itu Bunun sininghumis hai, pavaian mas silu, at issimalan a itu babu cian, mahtu pisbahisun, sikal'ing sizaan mas silu, saitan habas pahalhalavun mas bunun. ka'uni mas masha isaunvavi mas paicilain i, situpa tu sahusbu mas paicilain; sintupa tu sinkadaidaz mas mavala. at namalsisial a tastumavalatan a inuskunan.

Haitu, niin lapakadau a Bunun kanlansan mas itu malintangus sinpala tu dailaz. niin amin kapimaupa mas itu madadaingaz tu sintatahu, kavavaiiin a sinkuzakuza. mais mapadangi, mais mangkaun, mais lus'an, kaazin mababaliv mas pinatazin tu maibabu, niin maku'uni mas babu tu is'aang mapishaip mas Dihanin; niin maku'uni mas babu tu haidang mapauktangus mas Hanitu, niin a sain tupaun tu lus'an, pahasia makaniin a kata Bunun tauhumisan mas madadaingaz.

Mapakasian a Dihanin mas imita tu malantangus masnava mas isihumis tu taiklas, asa tu akaputunta tu mailalangna, kanlasan kapimaupa, at namakanadidiip a kata Bunun tu minla'ia.

談殺豬的文化

在布農族的生活裡面，離不開豬這種動物。結婚時，殺豬分享給親友；舉辦祭祀、慶典活動時，一定有豬；孝親祭（mangkaun）時，一定要用豬肉分享給孩子的舅舅親友。

以前的人殺豬，會把它當成祭祀的態度處理，透過豬叫聲、豬的氣息，傳給上天，也就是敬天。

要用容器接裝殺豬時流出的血，還要故意讓一些豬血噴灑在地上，讓地靈先食用，也就是所謂的拜地。敬過上天、拜過大地後，我們才可以享用敬天拜地後所剩餘的固體食物。

以前的布農族在結婚殺豬時，會做把肚子的部位，另外割成一塊塊，叫做 masha。這個叫 masha 的肉，只專門給 paicilain（女方家族已嫁出去的婦女）。以前較缺乏油脂類食物，豬腹部的肉有很多脂肪，把脂肪、肥肉加熱炸成豬油存放是種珍品。特別把這部分送給 paicilain 是對 paicilain 的重視，親家間感情才會強化穩固。

現今已沒有遵循祖先的殺豬文化；結婚、孝親祭、祭祀活動，都買已殺好的死豬。

上天透過我們的祖先教導生活智慧，後代的我們，要謹守傳承，如此我們將會旺盛永世。

Bunun tu lumah

Punsupahin tu painsanan katsia bukzav tu Vilian, madas mas tastulumah kausia mai'asang minamu masinauba tu lus'an lumah. masa kanahtungin linus'an, sadu mas maitastulumah kazin tacini tu madaingaz, uncinian malanuhu sia tanngadah lukis tu batu, dusa ima hai matanut mas vahvah, manii aiza iliskinun mac saduan mas Vilian, at kaudipas Vilian a siza ispahud mas hudas, malsisivit hudas Vilian, at tupa tu, "mal'anuhua! namudaukdauk katan palihansiap."

Hudas! mazbin iliskinansu i? kavava hudas tusingav mas Vilian. at cinsivus malbuntu samantuk mas Vilian tupa tu, "Mais sadu maikingna tu kabahlu kalumah, cisliskin saikin mas imita Bunun habas lumah tu sintukua a imi".

Itu Bunun habas lumah hai mungab mamaszang, aupa habas bistav iskalumah, at taulushulushuin, mais taunan sia kalumah hai supah a makulukis, makubatu, makupadan, makubatakan, makulukis tu kalkal kalumah. Imita Bunun lumah hai, kabangkal, tanangaus hai daisah, lumah hai malvavaz mantan iku hai kalumahan mas baning mantanavili hai pit'cian mas nakaunus bunun, mantanaskaun hai paitubabu, dadaza baning hai aiza mas

tatapa at silas baning hai vilisan mas haimangsut, paha lumah mastan sahusbun hai sia mishang hau tan'iku tu patcilasan.

Asabahan mas madaingaz hai mansila sia patcilasan, isia sinbalung tu sapalan hai asabahan mas tastulumah, aizan mishang mas bukzavan. masial tu mataz hai pilumahun mahaltum, makuang tu mataz hai pinataun mahaltum, dahishai pasinasainun insumas vali sintupa tu minkangna kitngab, itkula hai paldipaun mahaltum, aupa nakatsaincia saia.

Latuza Bunun tu lumah hai mapihumis isang tu katuvazan, aizan lumah tu dusa ulav, itatavi hai katunkul, masina sia saia dihanin; manmishang tanangaus tu ilav hai lahahaiban mas bunun.

Sintupasain tu, latuza Bunun tu lumah hai mapalmamaupa mas siduh, mas tastulumah tu kat'uvazan anis tunkul hai bunka tu kat'uvazan minasia Tama Dihanin, aupa Tama Dihanin maisaiv inihumisan. pahasia lumah hai Bunun tu katdan, nii tu mahtu ungadahan mas hinitu mapinkuang pinsanamaz. masa tunahtungin hudas pali'uni imita Bunun lumah tu hansiap at inak a is'ang hai tuzatu mahanuasdaingaz mais miliskin.

布農族傳統屋

Vilian 回原鄉參加弟弟新居落成，看到祖父獨坐在樹底下的石頭上，若有所思。Vilian 將礦泉水送給祖父喝，祖父：「你坐下來，我們慢慢說。」

「祖父！您在想什麼？怎坐在這裡？」祖父注視著 Vilian 許久，然後說：「看到孫子新居落成，我想起傳統家屋的構成與意義。」

布農族原居地是以石板為主，分散後因地制宜，建材就多元化，以木、石、茅草、竹子、樹皮為建材。空間上布農族的家屋為平面長方形，前半部為庭院，後半部蓋屋。火爐通常左右側都有，左邊是煮人食，右邊是煮豬食。爐灶上有棚架，爐邊牆壁上有食物器架。中柱以後為祭粟倉，為室內最神聖的處所。

穀倉隔壁為家長之木床，四牆皆為家人床板，中央有一空地多用途。善終會葬於屋內，橫死葬屋外臉朝東方意指重新來，意外死亡者就地埋葬。

布農族家屋有二個出口：在屋頂的天窗，它是對天的；正面牆置中的門是日常出入口。

天窗又將「文化的子宮」連結上「天神」，因為生命由天神所賜。住屋是人的居住地，不容邪魔的侵犯、騷擾。

mapainbuhbuh

Hu! U! U'isa bis kasuun Dihanin i.

Lapsusan a inam a matas susu tu hangvang latiahav.

Maszang mas. Ithuu tu niin saknu sadu mais hanian.

Masikua bis isuu a singhal Vali i.

Sansiahuun a mata inam mas masanglav tu mata sanbual.

Maszang **mas tais'iun** mas Livahlivah tu is'a'aminan.

Niin bis kasuun Buan saduang mazami i.

Austakan a kaimis paaz tu itu mahahanaltan mincibuklavaz.

Maszang mas. Sali'asangun tu babu tu niin mahasiap tankakaun.

Hu! U! U'isin bis kataan bunun tu.

Niin a Buan.

Uta'azaan mas sinpasihaimu tu sahalintanganta a mukun.

Niin a Vali. Ithaal tu tukukua bis is'a'aminan tu kis'i'iuandin a tahnas.

Niin a sintuasaus bunun sauDihanin tu.

Papaatazunin a patuhazam.

Hu! U! Uska'isin bin i kamuun a mailantat Angus i.

Istamalin a inam a kaidavusan.

Mahailavlatin a mata a inam.

Masilivaliva'in a sinpistatahu a inam.

Minkaivalkaivalin a is'ang a inam.

Maduazin a kaimin antabanun mas hanitu **tu**

Pitaviunin a sinpatvaus madadaingaz a mapansuhuh.

Hu! U! Dihanin kai Dihanin.

sikamuzutcik tanngadah kalapatan uncinian.

Kukulkul tu paskazavun.

Mutmutan a dihanin mas luum.

Samangha a saikin tu.

Au na san'apav a vali sia dihanin.

Matunaingalik tu.

Au na minsuma a 'iv'iv tahuang mas na sulutan tu daan.

Pa'ias mutmut a daan.

Pahaisas kalapatan a 'iv'iv.

Niin a. minudaan a madadaingaz iduan mas daan tu, na is'unsuhis tu.

umanunin a taungkul siaan tatavi.

110 年全國語文競賽原住民族語朗讀【郡群布農語】高中學生組 編號 3 號

迷惑

這是描寫有關文化衝突中心理矛盾、蜷縮、無奈、無望，以及對文化抱持的希望，並相信希望的存在。